

újabbat. Csak a máig is nagybőrra rendszerezetlen faragott kövek maradtak meg, kibontva másodlagos helyeikről.

Érdeklődéssel fordult a profán építészet emlékei felé is. Különösen a csonkán maradt vár¹⁰ történetére igyekezett fényt deríteni. E kutatások során a — még erősen bizonyításra szoruló — római kor emlékeiig eljutott és a középkortól az utolsó átépítéséig¹¹ sok addig ismeretlen adattal gazdagította az alföldi várakról

meglevő — soknak valóban nem mondható — ismereteinket.

Ezek a munkák túlnőnek a helytörténeti kutatásokon s ezzel művelődéstörténetünk forrásértékű tanulmányaként, alaposáguknál, pontosságuknál, megbízható adatközléseiknél, és a feldolgozás módszerességénél fogva nemcsak példamutatók, de emléket is őrzik a még idős korában is fáradhatatlanul, állandóan dolgozó, lelkiismeretes, érdemes kutatónak.

Banner János

AZ ELSŐ HAZAI ANYAGON VÉGZETT RÁDIÓKARBON-VIZSGÁLAT

Két esztendővel ezelőtt Schwabedissen H. professzor volt olyan szíves elvállalni, hogy valamelyik németországi C¹⁴-laboratóriumban megvizsgálattja az Istállós-kői barlangból származó faszénanyagot. A két kultúrréteg közötti szürke törmeléktrétegből (10. és 12. szint között) tudtam elegendő mennyiségű faszenet küldeni. Ez a réteg meghatározásaim szerint a würmi I eljegesedés végén beállott humid időszak, Bacsák terminológiája szerint — amelyet sok külföldi kutató visszautasít — az „aktív szubtrópusi” időszak legnedvesebb periódusa után keletkezett. Korát Milanković abszolút-kronológiai számításai alapján kb. 90 000 évre tettem. Kultúrája az aurignaci I. Ez az időszak megfelel a „göttweigi interstadiális” kezdetének.¹

A faszénanyag C¹⁴-vizsgálata eredményét most Schwabedissen professzor megküldte. Korát $30\,670 \pm 500$ évben határozták meg azzal a megjegyzéssel, hogy szerkesztés szennyeződés (a csomagoló gyapot szálcakái) miatt lehetséges, hogy valójában valamivel idősebb.

Néhány C¹⁴ adatot közlök összehasonlításként:

Ausztriai W 1 lösz:	$46\,350 \pm 2\,000$ év ² ,
belgiumi W 1 lösz:	$>34\,000$ év ² ,

középaurignaci (W1/2)	23 000—25 000 év ³ ,
középaurignaci „	24 000—30 000 év ⁴ ,
Bockstein barlang, középső réteg (aurignaci):	$24\,000 \pm 3\,000$ év ² ,
Bockstein, legalsó réteg (átmenet a moustéribe):	$>25\,000$ év ² ,
ausztriai W 2 (Mittelwürm):	$22\,000$ év ³
franciaországi W 2 (péri-gordi IV):	$23\,000 \pm 800$ év
	$24\,000 \pm 1\,000$ év ⁵

A felsorolt adatok szerint — a C¹⁴-vizsgálatoknál megszokott „rövid” kronológia értelmében — meghatározásom helyes volt, amennyiben területünkön az aurignaci I valóban idősebbnek bizonyult a nyugateurópainál, s a (soergeli terminológia szerinti) W1/2 interstadiális legelején élt a C¹⁴ adat szerint is.

Azt a vitát, amely a csillagászati és a rádiókarbon kronológia közötti eltérésről folyik, nem tekinthetjük eldöntöttnek addig, amíg ez utóbbi vizsgálatok módszerei nem standardizálódnak, s ameddig olyan új vizsgálati eredmények jutnak tudomásunkra, mint pl. a Cserdincev által közölt ionium és Ra-actinium korbecslések, amelyek ismét a csillagászati kronológia adatait fedik.⁶

Vértes László

ERGEBNIS DER ERSTEN C¹⁴-UNTERSUCHUNG AN UNGARISCHEM MATERIAL

(Auszug)

Dank der freundlichen Hilfe von Prof. H. Schwabedissen, wurde an Holzkohlen, die aus dem obersten Niveau der Aurignacien I-Schicht der Istállós-kői Höhle stammen, C¹⁴-Untersuchungen unternommen. Das Resultat war $30\,670 \pm 500$ Jahre als Alter des Materials.

Diese Angabe entspricht unserer ursprünglichen Bestimmung, im Sinne der Resultate früherer Zeitbestimmungen durch C¹⁴ an mitteleuropäischem Material umgerechnet.

L. Vértes

¹⁰ A szegedi vár legrégibb története. — Die älteste Geschichte der Szegeder Festung. *Dolg.* 2 (1926) 144—157.

¹¹ Szeged középkori vára. — Die mittellalterliche Burg in Szeged. *Dolg.* 4 (1928) 257—293.

¹ Vértes, L., Untersuchung der Ausfüllung der Höhle von Istállós-kő. Zeitbestimmung, *Acta Arch.* 5 (1955) 239—258.

² Gross, H., Fortschritte der Radiokarbon-Methode 1952—1956, *EuG* 8 (1957) 141—180.

³ Gross, H., Das Göttweiger Interstadial, ein zweiter Leithorizont der letzten Vereisung, *EuG* 7 (1956) 87—101.

⁴ Schwabedissen, H., Fällt das Aurignacien ins Interstadial oder ins Interglazial?, *Germania* 34 (1956) 12—41.

⁵ Mörner, H. L. jr.—Judson, S., The Rock-Shelter of La Colombière, *Amer. School of Preh. Res. Bull.* 19 (1956) 144.

⁶ Чернышев В. В.: Определение абсолютного возраста палеолита, *Сов. Арх.* 25 (1956) 64—86.